

**“МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН 2024 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ”-НИЙ
ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН, “МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2024-2028
ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР”-ИЙН 2024 ОНЫ ХЭРЭГЖИЛТИЙН
ЯВЦ БОЛОН “МОНГОЛ УЛСЫГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН
ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ”-ИЙН 2024 ОНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАНГ ХЭЛЭЛЦСЭН
ТАЛААРХ ТӨРИЙН БАЙГУУЛАЛТЫН БОЛОН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2025 оны 03 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч: Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2025 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдөр Улсын Их Хуралд ирүүлсэн “Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө”-ний гүйцэтгэлийн тайлан, “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 2024 оны хэрэгжилт “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-ийн 2024 оны гүйцэтгэлийн тайланг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 117 дугаар зүйлд заасны дагуу Төрийн байгуулалтын болон Эдийн засгийн байнгын хороо 2025 оны 03 дугаар сарын 18, 25-ны өдрийн хамтарсан хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсэгт заасны дагуу 2025 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн хамтарсан хуралдааны үед Улсын Их Хурал дахь Ардчилсан намын бүлгийн дарга О.Цогтгэрэл ажлын 3 хоногийн завсарлага авсан болно.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 117 дугаар зүйлийн 117.8 дахь хэсэгт заасны дагуу Улсын Их Хурлын Тамгын газраас “Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө”-ний гүйцэтгэлийн тайлан, “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 2024 оны хэрэгжилт болон “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-ийн 2024 оны гүйцэтгэлийн тайланд Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын дагуу хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж ирүүлснийг Та бүхэнд хүргүүлсэн.

“Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө”-нд бодлогын тэргүүлэх 8 чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 24 үр дүн, хөтөлбөрийн 53 үр дүн, 194 төсөл, арга хэмжээ, 205 шалгуур үзүүлэлт тусгагдсан ба төлөвлөгөөний биелэлтийг Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газраас дунджаар 57.2 хувь, Үндэсний аудитын газар 52.1 хувь, Улсын Их Хурлын Тамгын газар 45.1 хувийн биелэлттэй гэж үнэлжээ.

Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газраас төлөвлөгөөнд тусгагдсан нийт 194 төсөл, арга хэмжээний үр дүнтэй буюу 19.1 хувийн хэрэгжилттэй 37 төсөл, арга хэмжээ, тодорхой үр дүнд хүрсэн 30.9 хувийн хэрэгжилттэй 60 төсөл, арга хэмжээ, эрчимжүүлэх шаардлагатай 35.1 хувийн хэрэгжилттэй 68 төсөл, арга хэмжээ, үр дүнгүй 14.9 хувийн хэрэгжилттэй 29 төсөл, арга хэмжээг үнэлсэн байна.

Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөөнд заасан бодлого тус бүрийн хэрэгжилтийг Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газраас дараах байдлаар үнэлжээ. Үүнд:

1. “Экспортыг нэмэгдүүлнэ” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 4 үр дүн, хөтөлбөрийн 6 үр дүн, 23 төсөл, арга хэмжээг төлөвлөснөөс жилийн эцсийн байдлаар төсөл, арга хэмжээний биелэлт дунджаар 36.5 хувь;

2. “Хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 5 үр дүн, хөтөлбөрийн 11 үр дүн, 52 төсөл, арга хэмжээг төлөвлөснөөс жилийн эцсийн байдлаар дунджаар 50.2 хувь;

3. “Хүний хөгжлийн үзүүлэлтийг сайжруулна” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн үр дүн тус бүрээр хэрэгжилтийг авч үзэхэд, “Боловсролын салбарын чанар, хүртээмжийг сайжруулна” хүрээнд 12 төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт дунджаар 78.3 хувь;

4. “Аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн үр дүн тус бүрээр биелэлтийг авч үзэхэд, “Жуулчдад зориулсан бүтээгдэхүүний нэр төрлийг нэмэгдүүлнэ” хүрээнд 5 төсөл, арга хэмжээний биелэлт дунджаар 52.0 хувь;

5. “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг сайжруулна.” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 1 үр дүнгийн хүрээнд төлөвлөсөн 1 хөтөлбөрийн үр дүнгийн биелэлтийн дундаж 78.0 хувь;

6. “Улаанбаатар хотын түгжрэл, агаарын бохирдлыг бууруулна” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2 үр дүн, хөтөлбөрийн 7 үр дүн, 23 төсөл, арга хэмжээг төлөвлөснөөс жилийн эцсийн байдлаар дунджаар 59.9 хувь;

7. “Засаглалын үзүүлэлтийг сайжруулна.” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 5 үр дүнгийн хүрээнд төлөвлөсөн 10 хөтөлбөрийн үр дүнгийн биелэлтийн дундаж 81.8 хувь;

8. “Ногоон хөгжлийг дэмжинэ” тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 1 үр дүн, хөтөлбөрийн 4 үр дүн, 8 төсөл, арга хэмжээг төлөвлөснөөс жилийн эцсийн байдлаар дунджаар 86.3 хувь байна.

Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан 194 төсөл, арга хэмжээний 50.0 хувь буюу 97 арга хэмжээ үр дүнгүй, эрчимжүүлэх шаардлагатай гэж үнэлэгдсэн нь төлөвлөгөөг судалгаа, тооцоололд тулгуурлан үндэслэлтэй боловсруулаагүй, төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсөв, санхүүжилт батлагдаагүй, бэлтгэл, урьдчилсан шатны ажлын явц, удаашралтай байгаа зэргээс шалтгаалж байгаагийн зэрэгцээ арга хэмжээний биелэлтийг бүрэн, тодорхой тайлагнаагүй байна.

Улсын Их Хурлын Тамгын газраас 194 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжилтийн хувь тус бүрээр авч үзвэл үр дүнтэй буюу 100 хувийн хэрэгжилттэй 24 төсөл, арга хэмжээ, тодорхой үр дүнд хүрсэн буюу 70-99 хувийн хэрэгжилттэй 53 төсөл, арга хэмжээ, эрчимжүүлэх шаардлагатай буюу 30-69 хувь хувийн хэрэгжилттэй 52 төсөл, арга хэмжээ, үр дүнгүй буюу 0-29 хувийн хэрэгжилттэй 65 төсөл, арга хэмжээ тус тус байна.

Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл, Хүний хөгжил, Амьдралын чанар ба дундаж давхарга, Эдийн засаг, засаглал, Ногоон хөгжил, Амар тайван аюулгүй нийгэм, Бүс, орон нутгийн хөгжил, Улаанбаатар ба дагуул хот гэсэн үндсэн 9 зорилгын хүрээнд 47 зорилт дэвшүүлж, 243 арга хэмжээг төлөвлөсөн.

Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 47 зорилтод хамаарах 243 арга хэмжээний хэрэгжилт 2024 оны байдлаар Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газраас 65.0 хувийн хэрэгжилттэйгээр тусгасан бөгөөд Үндэсний аудитын газар 67.7 хувь, Улсын Их Хурлын Тамгын газар 52.6 хувь гэж үнэлсэн байна.

“Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т тусгасан үндсэн 4 бодлогын хүрээнд 16 чиглэл, 620 зорилтыг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн бөгөөд хэрэгжүүлэх хугацаа болоогүй 30.5 хувь буюу 189 зорилт байсан тул хугацаа болоогүй зорилтыг хасаж нийт 431 зорилтын хэрэгжилтийн явцад дүн шинжилгээ хийж хэрэгжилт 34.0 хувь ба Улсын Их Хурлын Тамгын газраас тус хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцыг дунджаар 25.3 хувь буюу хөтөлбөрийн хэрэгжилт үр дүнгүй гэж үнэлсэн байна.

Түүнчлэн “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн нийт 431 зорилтоос 22.2 хувь буюу 138 зорилтын хэрэгжилт хангалтгүй байсан тул үнэлгээг бууруулан үнэлсэн бөгөөд бодлого тус бүрээр авч үзвэл:

- Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогын 92 зорилтын 7 зорилт буюу 7.6 хувь;
- Хүний хөгжлийн бодлогын 152 зорилтын 34 зорилт буюу 22.4 хувь;
- Эдийн засгийн бодлогын 222 зорилтын 48 зорилт буюу 21.6 хувь;
- Хүний эрхийг дээдэлсэн засаглалын бодлогын 154 зорилтын 49 зорилт буюу 31.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

Байнгын хороодын хамтарсан хуралдаанаар дээрх асуудлыг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн О.Цогтгэрэл хүний эрхийг дээдэлсэн засаглалын бодлогын хэрэгжилт хамгийн өндөр буюу 40 хувь гэж дүгнэсэн ч бодит байдал дээр хэрэгжилт хангалтгүй байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Ганхуяг тайланг үнэлэх аргачлал өөр өөр, үйл ажиллагааны биелэлт, үнэлгээ хоорондоо хол зөрүүтэй байгаа шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Лувсанжамц гүйцэтгэлийн тайланд хийсэн үнэлгээнүүд хоорондоо зөрүүтэй, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хэмжих шалгуур үзүүлэлтүүд хангалтгүй, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-аар үнэлэх аргачлалаа баримталж үнэлгээ хийсэн эсэх, засаглалын үзүүлэлтийг сайжруулах зорилтыг үнэлэх Дэлхийн банкны үнэлгээ гараагүй байгаа шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Номинчимэг авлигын үзүүлэлт буурсан эсэх, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт, ямар индексээр тооцож ахиц дэвшил гарсан гэж үнэлсэн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг сайжруулах” тэргүүлэх чиглэлийн шалгуур үзүүлэлтийг үнэлэх дүгнэх боломжгүй байгаа шалтгаан, үнэлэх аргачлалыг баталсан эсэх, хэмжих нэгж байхгүй байгаа шалтгаан, цаашид хэрхэн үнэлэх талаар, Эмээлтийн үйлдвэр технологийн паркийн бүтээн байгуулалтын үйл явц, аль байгууллага хариуцан хэрэгжүүлж байгаа, дэд бүтэц, хөрөнгө оруулалтын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Мөнхсоёл Хүний хөгжлийн үзүүлэлтийг сайжруулах зорилт биелэгдээгүйг

анхаарч, уг зорилтыг үнэлэх аргачлалыг сайжруулах, шинэчлэх, энэ чиглэлээр чанарын судалгаа хийдэг эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн П.Батчимэг “Улаанбаатар хотын түгжрэл, агаарын бохирдлыг бууруулах” тэргүүлэх чиглэлийн биелэлт хангалтгүй байгаа шалтгаан, Үндэсний аудитын газар болон холбогдох байгууллагын үнэлгээний дүн зөрүүтэй байгаа үндэслэл, эдгээрийн уялдаа холбоог хэрхэн хангаж ажилласан талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Цэнгүүн эрчим хүчний шинэчлэлийн талаар Эрчим хүчний яамнаас авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, эрчим хүчний шинэ эх үүсвэр бий болгох зорилгоор үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийн зохицуулалт, тэдгээрт ямар бодлогын дэмжлэг үзүүлэх, төрийн өмчит компаниудын хариуцлагагүй байдал, ашиггүй ажиллаж байгааг хэрхэн шийдвэрлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн П.Сайнзориг хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх, ногоон хөгжлийг дэмжих тэргүүлэх чиглэлийн үр дүн, хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, эрчим хүч, ногоон эдийн засгийг дэмжих хууль эрх зүйн орчныг бий болгох хуулийн төслүүдийг Засгийн газраас Улсын Их Хуралд хэзээ өргөн мэдүүлэх, хүний хөгжлийн үзүүлэлтийг сайжруулах бодлого, төрийн хэмнэлтийн бодлогын хэрэгжилт, Нийслэлийн дагуул хотын төлөвлөлтийн талаар тус тус асуулт асууж, хариулт авлаа.

Мөн Улсын Их Хурлын гишүүн П.Сайнзориг намууд Засгийн газарт хамтарч ажиллаж байгаагаа анхаарч алдаа оноогоо тодорхой ярилцах, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхдээ Монгол Улсын нийтлэг эрх ашиг, хөгжилд хүрэх эрэмбийг тодорхойлж, ажлыг дэс дараалалтай эрчимжүүлэх, үүнд хүний хөгжил, дэд бүтэц, дагуул хот, эрчим хүч, уул уурхайн салбарын асуудал, ашигт малтмал, уул уурхайн салбарын хууль эрх зүйн орчныг тодорхойлж, шинэчлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Батбаатар төлөвлөгөөний үр дүнгийн биелэлт хангалтгүй, эрчимжүүлэх шаардлагатай гэж дүгнэсэн төсөл, арга хэмжээнүүдийг хариуцсан албан тушаалтанд хариуцлага тооцох эсэх, энэ чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ бий эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Болормаа дунд хугацааны хөгжлийн хөтөлбөрүүдийг гаргах бөгөөд хүний хөгжлийн, нийгмийн хөгжлийн, байгаль орчны, засаглалын, бүсийн хөгжлийн, үндэсний өрсөлдөх чадварын, шинжлэх ухаан, технологийн зорилтот хөтөлбөрүүдийг уялдаа холбоо, дэс дараатай боловсруулж өргөн мэдүүлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Р.Батболд төлөвлөгөө дунджаар 67.7 хувьтай хэрэгжсэн байгаа хариуцлагыг хэн хүлээх, таван жилийн үндсэн чиглэлийн гүйцэтгэлийн тайланг дүгнэхдээ сонгуулийн жилийн өмнө хийх, үнэлгээний аргачлалыг боловсронгуй болгох талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Мөнхсоёл үнэлгээнд чанарын судалгаа хийх, аргачлалыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Уянгахишиг хэмжигдэхүйц, хүрэлцэхүйц үзүүлэлттэй байх, зорилтот түвшинтэй уялдах хууль эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрүүдийг анхаарах, зарцуулалтыг сайжруулах, хариуцлагыг тодорхой байлгах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сандаг-Очир холбогдох эрх бүхий байгууллагуудын үнэлгээ хийх аргачлалыг боловсронгуй болгох, зорилго, зорилтуудын эцсийн дүнд иргэдийн амьдралын чанар сайжирсан байх ёстой атал үнэлгээ, бодит байдал хоёр зөрүүтэй байгааг Засгийн газар анхаарч ажиллах, Үндэсний аудитын газраас гаргасан дүгнэлт, зөвлөмжид хэрэгжилт хангалтгүй, төсөл, арга хэмжээнд төсвийн асуудлыг баталж өгдөггүйгээс санхүүжилт хангалтгүй байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ө.Шижир үнэлгээ зөрүүтэй байгаа шалтгааны талаар, хүрэх үр дүнг зөв тооцоогүй, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хууль, Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хууль хоорондын зөрчлийг арилгахад анхаарах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай үнэлгээг ойлгомжтой болгох, хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг сайжруулах чиглэлийн хүрээнд бодлогын яамны хувьд аргачлалыг тодорхой тусгах талаар, Улсын Их

Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж засаглалын үзүүлэлтийг сайжруулах, Засгийн газрын бүтэц, бүрэлдэхүүнийг оновчтой тогтоох талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Бат-Эрдэнэ тайланг хэлэлцэх ажлын хэсгийг оновчтой тогтоох, асуудал эрхэлсэн сайд, асуудал хариуцсан гол албан тушаалтныг оролцуулах, үнэлгээ хийх аргачлалыг тодорхой болгох, үнэлэх аргачлалыг нэгтгэх, ойлгомжтой байх, холбогдох хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох талаар саналаа илэрхийлсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

“Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө”-ний гүйцэтгэлийн тайлан, “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 2024 оны хэрэгжилт болон “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-ийн 2024 оны гүйцэтгэлийн тайланг хэлэлцсэн талаарх Төрийн байгуулалтын болон Эдийн засгийн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

**ТӨРИЙН БАЙГУУЛАЛТЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ДАРГА**

Ж.БАТ-ЭРДЭНЭ

**ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Р.СЭДДОРЖ